

GÖZLERDEN IRAK BİR İSTİLACI: *COMMELINA COMMUNIS* L.**Shahid FAROOQ, Hüseyin ÖNEN, Nihat AKYOL***Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü, Tokat, Türkiye*shahid.farooq9928@gop.edu.tr**Özet**

Commelina communis L. (Asya Gün Çiçeği: Commelinaceae) çok yıllık otsu bir bitkidir. *C. communis* özellikle nemli, kısmi güneş alan ve hafif bünyeli (tınlı veya kumlu) besin maddesince zengin topraklara sahip alanları tercih etmektedir. Ancak çok geniş bir yelpazede ekolojik ve iklim koşullarına başarı bir şekilde adapte olabilmektedir. Bitki ülkemizde ilk kez 1984 yılında saptanmıştır. Ancak bitkinin yayılma alanlarına ve istilacı karakterine ilişkin olarak detaylı bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada; Karadeniz Bölgesi'nde *C. Communis*'in yayıldığı alanların saptanması amaçlanmıştır. Bu çerçevede Karadeniz Bölgesinde Samsun - Artvin arasında yer alan yaklaşık 500 km mesafe 10×10 km'lik gridlere bölünmüştür. Gridlerin kesişim noktalarına denk gelecek şekilde toplam 211 noktada sürveyler yapılmıştır. Sürvey çalışmaları gerçekleştirilirken her bir noktanın GPS koordinatları, yükseklik, toprak özellikleri, bitkiye eşlik eden diğer bitkiler, yaşam alanının niteliği vb ekolojik veriler ile *C. communis*'in oluşturduğu parsellerin büyüklüğü vb bilgiler kayıt altına alınmıştır. *C. communis* Karadeniz Bölgesinde de Ordu ile Artvin arasında yer alan yaklaşık 350 km uzunluğundaki sahil boyunca yayıldığı ve sahilden iç kesimlere doğru geçtiği saptanmıştır. Bitkinin artık özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde son derece yüksek yoğunluk gösterdiği ve tarım alanlarında önemli sorunlara yol açabildiği belirlenmiştir. Tarımsal amaçlarla kullanılan; çay plantasyonları, kivi ve fındık bahçeleri, meyvelik ve sebzelik vb alanlar yanında bitkinin dere ve orman kenarlarında, boş alanlar ve yol kenarları gibi tarım dışı alanlarda da yaygın olarak bulunduğu saptanmıştır. Dolayısıyla bitkinin Karadeniz Bölgesi'nin özellikle yoğun yağış alan bölgelerinde çok farklı yaşam alanlarında bulunduğu ve bölgeye tamamen yerleştiği gözlemlenmiştir. Bitkinin yaşam ve büyüme stratejisinin de bir sonucu olarak diğer bazı istilacılarla kıyaslandığında daha az dikkat çekmesi ve buna bağlı olarak bitkinin yayılmasının önlenmesine yönelik olarak herhangi bir önlem alınmaması bitkinin her geçen gün bölgede daha fazla yayılacağı kanaatini uyandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Commelina communis*, Sürvey, Karadeniz Bölge, İstila durumu

COMMELINA COMMUNIS: AN OUT OF SIGHT INVADER**Shahid FAROOQ, Hüseyin ÖNEN, Nihat AKYOL***Gaziosmanpaşa University, Agriculture Faculty, Plant Protection Department, Tokat, Turkey*shahid.farooq9928@gop.edu.tr**Abstract**

Commelina communis L. (Asiatic Day flower; Commelinaceae) is an annual herbaceous species. *C. communis* prefers humid areas receiving partial sunlight, light textured (sandy or loam) and nutrient rich soils for its growth and development. Nonetheless, it can successfully adapt to a wide range of ecological and climatic conditions. The plant was firstly reported in Turkey in 1984. However, there exists no detailed study regarding the range expansion and invasive characters of the plant. The current survey was aimed at mapping the current distribution / invasion status of *C. communis* in the Black Sea region. The Black Sea region (Samsun to Artvin; almost 500 km) was divided into 10×10 km systematic grids and survey locations were conducted to realize the objective. Total of 211 locations at the intersection of pre-decided grids were surveyed, and GPS coordinates, altitude, soil properties, vegetation accompanying the plant, habitat type, ecological attributes etc. and the coverage area of the *C. communis* were recorded. *C. communis* was observed to be distributed along the coast from Ordu to Artvin provinces (almost 350 km distance) and started to extend its range towards coastal inlands. The plant has created extensive populations especially in the Eastern Black Sea region and can create significant problems in agricultural areas. The extensively invaded habitats were found in the agricultural areas such as tea plantations, hazelnut and kiwi orchards, mixed fruits and vegetables fields as well as non-agricultural areas such as stream and forest sides, vacant lands, roadsides etc. The plant is found to be distributed and established throughout the Black Sea region especially in the areas receiving high amount of rainfall. While comparing the growth and development strategies of the plant with other invasive plants; it is concluded that the plant has been considered less important in comparison to the other invasive plants prevailing in the region. It is therefore warned that ignoring the invasive nature of the plant and absence of any management strategies will collectively lead to explosive extension of plant in the region.

Keywords: *Commelina communis*, Survey, Black Sea Region, Invasion Status

S. Farooq extends thanks to "The Scientific and Technological Council of Turkey" (TUBITAK) for awarding PhD fellowship.